

Тема 1. Інститут співучасті як кримінально-правовий інструментарій боротьби з організованою злочинністю

План

1. Організована злочинність як соціально-правове явище: поняття, прояви, структура, причини та умови, запобігання. Законодавство про боротьбу з організованою злочинністю.

2. Співучасть у кримінальному правопорушенні як інститут кримінального права.

3. Співучасть у кримінальному правопорушенні: поняття, ознаки та значення. Теорії співучасті у кримінальному правопорушенні в доктрині кримінального права.

4. Вчинення кримінального правопорушення двома чи більше особами за відсутності співучасті.

Список рекомендованої додатково літератури

Орловський Р.С. Теоретичні та методологічні проблеми інституту співучасті у кримінальному праві України: монографія. – Харків: Право, 2019. – 624 с.

Кваша О.О. Співучасть у злочині: структура та відповідальність: монографія. - Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2013. – 560 с.

Жаровська Г.П. Транснаціональна організована злочинність в Україні: феномен, детермінація, протидія: монографія. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2018. – 568 с.

Тема 2. Види співучасників

План

1. Співучасник кримінального правопорушення: поняття, критерії поділу співучасників на види. Теорії класифікації співучасників злочину.

2. Виконавець кримінального правопорушення: поняття, характеристика діяння (об'єктивні та суб'єктивні ознаки), види діяння виконавця (виконавства), кваліфікація діяння виконавця. Співвиконавець: поняття, особливості діяння (технічний розподіл ролей), кваліфікація діяння співвиконавця. Співвідношення понять «виконавець кримінального правопорушення» та «суб'єкт кримінального правопорушення».

3. Організатор кримінального правопорушення: поняття, характеристика діяння (об'єктивні та суб'єктивні ознаки), види діяння організатора (організаторства), кваліфікація діяння організатора.

4. Підбурювач до кримінального правопорушення: поняття, характеристика діяння (об'єктивні та суб'єктивні ознаки), кваліфікація діяння підбурювача.

5. Пособник кримінального правопорушення: поняття, характеристика діяння (об'єктивні та суб'єктивні ознаки), види діяння пособника (пособництва), кваліфікація діяння пособника.

6. Розмежування діянь різних видів співучасників кримінального правопорушення.

Завдання 1. Під час вживання спиртних напоїв Петров розповів Гриненку та Піддубному, що він був у гостях у Колодія і бачив там багато цінних речей. Через два дні Гриненко та Піддубний, зустрівшись знову, згадали про цю розмову і вирішили заволодіти цінностями Колодія. Озброївшись ножами, вони прийшли до квартири потерпілого і почали вимагати у нього цінності. При цьому Гриненко приставив до шиї Колодія ніж, а Піддубний, тримаючи ніж у руках і погрожуючи розправою, перешкоджав дружині потерпілого вийти з квартири і покликати на допомогу. Злякавшись за життя чоловіка, якому погрожували ножем, дружина Колодія віддала злочинцям цінності.

Суд визнав Петрова, Гриненка та Піддубного співучасниками розбою: Петрова – підбурювачем, Гриненка – виконавцем, Піддубного – пособником.

Чи вірне рішення суду? Кваліфікуйте діяння Петрова, Гриненка та Піддубного. Обґрунтуйте рішення.

Завдання 2. Горбаш погодився на пропозицію Іщенка вчинити напад на квартиру його знайомої Одноколової. Озброївшись ножем, який був у Горбаша, вони прийшли до квартири Одноколової, яка, довіряючи Іщенку, впустила їх до квартири, після чого вони почали вимагати у неї гроші та цінності. Після того, як Одноколова сказала, що немає ні грошей, ні цінностей, Горбаш став її утримувати, погрожуючи ножем, а Іщенко обшукував квартиру. Одноколова спробувала вирватися від Горбаша, розлютившись він наніс їй чисельні удари, спричинивши тяжкі тілесні ушкодження. Горбаш та Іщенко заволоділи грошима у сумі 7800 гривень.

Визначте діяння яких співучасників кримінального правопорушення вчинили Горбаш та Іщенко. Кваліфікуйте їх діяння.

Завдання 3. Коробова задумала позбутися свого коханця, у зв'язку з чим попросила Мельникова знайти особу, яка б за винагороду змогла вчинити вбивство. Мельников умовив Климчука скоїти це кримінальне правопорушення і познайомив його з Коробовою. Вона передала Климчуку завдаток за майбутнє вбивство, розповіла про розпорядок дня її коханця, визначила в який час та в якому місці краще вчинити це кримінальне правопорушення, дала його фотокартку і забезпечила іншою необхідною інформацією. Вона ж познайомила Климчука з Бондаренком, який на її прохання передав останньому рушницю для скоєння вбивства. Через три дні

Климчук пострілом з рушниці вбив коханця Коробової. Визначте, ролі яких співучасників виконали Коробова, Мельников, Климчик і Бондаренко?

Як слід кваліфікувати діяння зазначених осіб? Ретельно аргументуйте рішення.

Список рекомендованої додатково літератури

Us O. V. Qualification of crimes committed in participation according Criminal Code of Ukraine // Jurnalul juridic national: teorie și practică. – 2018. – № 3 (31). – Т. 2. – С. 108-112.

Вознюк А. А. Додаткові види співучасників у теорії українського кримінального права / А. А. Вознюк // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2014. – № 2. – С. 78-81.

Зінов'єва І. А. Опосередкований виконавець злочину: поняття та види // Питання боротьби зі злочинністю. – 2016. – Вип. 31. – С. 197-213.

Кваша О. О. Організація злочину: Кримінально-правове та кримінологічне дослідження. – К. : ІДПНАН України, 2003. – 216 с.

Орловський Р. С. Виконавець як вид співучасника у злочині / Р. С. Орловський // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юридичні науки». – Вип. 4, том 2. – 2014. – С. 181-186.

Орловський Р. С. Критерії поділу співучасників на види / Р. С. Орловський Р. С. // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна – № 1106. Серія «Право». – Вип. № 17. – Х. : ХНУ, 2014. – С. 175-179.

Орловський Р. С. Про співвідношення понять «суб'єкт злочину» та «виконавець злочину» / Р. С. Орловський // Право і суспільство. – 2014. – № 2. – С. 166-169.

Орловський Р. С. Розмежування діянь виконавця та пособника злочину / Р. С. Орловський // «Сутність та значення впливу законодавства на розвиток суспільних відносин»: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 11-12 квітня 2014 р.) – Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2013. – Ч. II – С. 81-85.

Орловський Р. С. Теорії класифікації співучасників / Р. С. Орловський // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юридичні науки». – Вип. 1, том 3. – 2014. – С. 72-76.

Ус О. В. Відмежування підбурювання до злочину від діяльності інших співучасників / О. В. Ус // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2008. – Вип. 94. – С. 182–189.

Ус О. В. Відповідальність за підбурювання до злочину: Навч. посіб. / О. В. Ус. – Х. : Право, 2008. – 60 с.

Ус О. В. Кримінальна відповідальність за підбурювання до злочину: Монографія / О. В. Ус. – Х. : Видавець ФО-П Вапнярчук Н. М., 2007. – 264 с.

Ус О. В. Некоторые вопросы ответственности за подстрекательство // Право і безпека. – 2003. – № 2'3. – С. 148–152.

Ус О. В. Объективные признаки подстрекательства // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Х.: Нац. юрид.

акад. України, 2004. – Вип. 69. – С. 141–147.

Ус О. В. Особливості кваліфікації діянь співучасників: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України / О. В. Ус // Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. праць. – Х. : Право, 2014. Вип. 27. – С. 59-71.

Ус О. В. Правила кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті / О. В. Ус // Вісн. Нац. акад. правов. наук України : зб. наук. праць. – Х. : Право, 2014 – № 1 (76). – С. 149-159.

Ус О. В. Проблемы вины при подстрекательстве к преступлению // Проблемы законности: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2003. – Вип. 64. – С. 121–126.

Ус О. В. Способи підбурювання до злочину та їх кримінально-правове значення // Проблемы законности: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2006. – Вип. 77. – С. 113–119.

Тема 3. Форми співучасті у кримінальному правопорушенні

План

1. Форми співучасті у злочині в теорії кримінального права.
2. Форми співучасті у кримінальному правопорушенні за КК України.
3. Співвідношення та розмежування форм співучасті у кримінальному правопорушенні.
4. Значення форм співучасті у кримінальному правопорушенні в кримінальному праві.

Завдання 1. В одному з районів Харківської області діяла озброєна група, яка вчиняла напади на таксистів з метою їх пограбування. До групи входили Кацель, Іванов, Грищенко та Різкий. Крім того, Кацель залучив до групи 13-річного Савкіна. 13 січня вони підстерegli таксиста Грейдіна і, погрожуючи обрізом, викинули його з автомобілю «Daewoo Lanos», на якому втекли з місця події. У такий самий спосіб 14 січня вони заволоділи автомобілем Сагунова, якого, через те, що він чинив опір, Савкін застрелив. 25 січня під час спроби пограбування таксиста Яреська групу було затримано.

Яка форма співучасті має місце в даному випадку? Як кваліфікувати діяння Кацеля, Іванов, Грищенка, Різкого і Савкіна?

Завдання 2.

Єлізаров з метою помсти своєму сусідові Хилюку запропонував Зиміну та Двірському вчинити крадіжку майна з квартири Хилюка. Він розповів їм про те, де можуть знаходитися цінні речі, а також пообіцяв винагороду, якщо вони погодяться на крадіжку. Зимін та Двірський погодилися із пропозицією Єлізарова і, дізнавшись про те, що в останнього є пістолет, попросили дати його «про всяк випадок». Єлізаров довго не погоджувався, але потім надав

пістолет. Зимін та Двірський обрали час, коли, на їх думку, господаря не було вдома, прийшли до квартири Хилюка, зламали двері й зібрали у чемодани цінні речі. Коли вони вже збиралися виходити з квартири, додому несподівано повернувся Хилюк. Злякавшись затримання та викриття, Зимін накинувся на Хилюка, намагаючись його задушити. В цей час Двірський дістав пістолет та вбив потерпілого.

Визначте форму співучасті та види співучасників кримінального правопорушення.

Завдання 3. Демченко, Татарчук та Зуйко скориставшись уразливим станом потерпілих Іванової, Синцової, Шубіної, Дубиніної, Кропивницької завербували їх з метою експлуатації, а саме зайняття проституцією у м. Седльце Республіки Польща. Суд кваліфікував діяння зазначених осіб за ч. 2 ст. 149 КК (торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини, вчинена за попередньою змовою групою осіб), посилаючись на те, що Демченко не був знайомий з Зуйко, а це виключає стійкість об'єднання. Прокурор у касаційній скарзі поставив питання про перекваліфікацію діянь Демченка, Татарчука та Зуйкова на ч. 3 ст. 149 КК (торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини, вчинена організованою групою).

Встановіть у якій формі співучасті вчинено кримінальне правопорушення. Обґрунтуйте позицію. Кваліфікуйте діяння Демченка, Татарчука та Зуйкова.

Список рекомендованої додаткової літератури

Us O. V. Qualification of crimes committed in participation according Criminal Code of Ukraine // Jurnalul juridic national: teorie și practică. – 2018. – № 3 (31). – Т. 2. – С. 108-112.

Вознюк А. А. Кримінальна відповідальність за створення злочинних об'єднань та участь у них : монографія / А. А. Вознюк. – Київ : ФОП Маслаков, 2018. – 928 с.

Вознюк А. А. Кримінально-правові ознаки організованих груп і злочинних організацій : монографія / А. А. Вознюк. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. – 192 с.

Демидова Л. М. Кримінальна відповідальність за створення злочинної організації: Монографія. / Л. М. Демидова – Х. : Видавець ФО Вапнярчук Н. М., 2005. – 256 с.

Дудоров О. О. Група осіб за попередньою змовою як форма співучасті у злочині / О. О. Дудоров // Вісн. Запорізького нац. ун-ту. Серія «Юридичні науки». – 2015. – № 3. – С. 130–138.

Дячкін О. П. Форми співучасті та їх значення для визначення суспільної небезпечності і кваліфікації злочинів / О. П. Дячкін // Право і суспільство. – 2012. – № 2. – С. 206-214

Жаровська Г. П. Форми співучасті в кримінальному праві України: проблеми диференціації / Науковий вісник Чернівецького національного

університету ім. Юрія Федьковича. Вип.125. Серія: Правознавство. – Чернівці: Рута, 2001. – С.96-101

Невідома Н. В. Вчинення злочину організованою групою : монографія / Н. В. Невідома. – Х.: Право, 2017. – 224 с.

Новицький Г. В. Поняття і форми співучасті у злочині за кримінальним правом України. / Г. В. Новицький – К. : Вищ. шк., 2001. – 96 с.

Носко Н. В. Поняття організованої групи: аналіз ч. 3 ст. 28 КК України / Н. В. Носко // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія : Право. – Ч. 1. – Т. 3. – № 21. – 2013. – С. 72-75.

Носко Н. В. Форма співучасті: проблеми визначення та кваліфікації / Н. В. Носко // Бюл. М-ва юстиції України. – 2013. – № 10. – С. 153-159.

Орловський Р. С. Вчинення злочину групою осіб, групою осіб за попередньою змовою та організованою групою як кваліфікуюча ознака конкретного складу злочину / Р. С. Орловський // Актуальні питання та проблеми правового регулювання суспільних відносин : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Дніпропетровськ, 4-5 квітня 2014 р. – Дніпропетровськ : ГО «Правовий світ», 2014. – С. 124-126.

Орловський Р. С. Вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Юридические науки». Том 27 (66). N 1. – 2014. – С. 187-193.

Орловський Р. С. Иерархичность как признак преступной организации / Р. С. Орловський // Закон и жизнь: Междунар. научн.-практ. правовой журнал. – № 5/3 (269). – 2014. – С. 56-59.

Орловський Р. С. Історія розвитку кримінального законодавства про форми співучасті / Р. С. Орловський // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. / Нац. акад. прав. наук України, НЮАУ, НДІ вивч. пробл. злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. – Харків : Право, 2014. – Вип. 27. – С. 39-49.

Орловський Р. С. Кримінально-правове значення форм співучасті / Р. С. Орловський // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. – 2014. – № 25. – С. 218-222.

Орловський Р. С. О понятии предварительного сговора / Р. С. Орловський // «Правове забезпечення політики держави на сучасному етапі її розвитку»: Міжнар. наук.-практ. конф., м. Донецьк, 4-5 квітня 2014 р. – Д. : Східноукр. наук. юрид. організація, 2014. – С. 97-100.

Орловський Р. С. Організована група як форма співучасті // Актуальні проблеми держави і права. Збірник наукових праць. Випуск 72. – 2014. – С. 393-399.

Орловський Р. С. Питання кваліфікації злочинів вчинених за попередньою змовою групою осіб // «Правовые реформы в постсоветских странах: достижения и проблемы», междунар. науч.-практ. конф. (2014; Кишинэу). Международная научно-практическая конференция «Правовые реформы в постсоветских странах: достижения и проблемы», 28-29 март.

2014 г. / орг. ком.: Бугор В. [и др.]. – Кишенев : Iulian, 2014 (Tipogr. «Catetea de Sus»). – С. 266-267.

Орловський Р. С. Устойчивость как признак организованной группы и преступной организации / Р. С. Орловський // Закон и жизнь: Междунар. научн.-практ. прав. журнал. – № 10/2 (262). – 2013. – С. 176-180.

Орловський Р. С. Формы соучастия в уголовном праве / Р. С. Орловський // Закон и жизнь: Междунар. научн.-практ. прав. журнал. – № 3/2 (267). – 2014. – С. 175-179.

Ус О. В. Кваліфікація злочинів з урахуванням форм співучасті: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України / О. В. Ус // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юридичні науки». – Вип. 2, том 4. – 2014. – С. 56-61.

Ус О. В. Правила кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті / О. В. Ус // Вісн. Нац. акад. правов. наук України : зб. наук. пр. – Х. : Право, 2014 – № 1 (76). – С. 149-159.